

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 83/2025, 10 GRUDNIA 2025 © PISM

KOMENTARZ

Litwa wprowadza stan nadzwyczajny ze względu na działania Białorusi

Anna Maria Dyner

9 grudnia br., w reakcji na zagrożenia powodowane przez masowy napływ białoruskich balonów, litewskie władze zdecydowały o wprowadzeniu stanu wyjątkowego, który ma ułatwić zwalczanie tego typu środków. Odpowiedź na nasilające się operacje hybrydowe Białorusi wobec Litwy będzie wymagała skoordynowania działań państw wschodniej flanki NATO oraz wprowadzenia przez UE dodatkowych sankcji na Białoruś.

Dlaczego Litwa wprowadziła stan wyjątkowy?

Działanie litewskiego rządu było wynikiem gwałtownie zwiększającej się liczby incydentów związanych z napływem licznych balonów przemytniczych nad terytorium Litwy, co m.in. zakłócało ruch na lotniskach w Wilnie i Kownie – oba musiały w ostatnich tygodniach wstrzymywać przyjmowanie samolotów, co powodowało istotne straty. Do działań przeciw Litwie strona białoruska wykorzystuje balony, które mogą przenieść ładunek o wadze do 40 kg, latające najczęściej na wysokości 3–5 km i de facto niemożliwe do wykrycia przez radary. Na Litwę, ale też do Polski, szmuglowane są głównie papierosy, a przemytnicy nie korzystają z dronów, gdyż na Białorusi posiadanie ich przez osoby prywatne jest zakazane. W tym roku strona litewska zidentyfikowała ponad 600 incydentów związanych z napływem balonów. Wprowadzenie stanu nadzwyczajnego jest kolejnym krokiem Litwy po czasowym zamknięciu przejść granicznych z Białorusią, które jednak nie przyniosło efektów. Pozwoli ono na szersze wykorzystanie dostępnych środków do neutralizacji zagrożenia związanego z balonami, a litewskie służby graniczne zyskają wsparcie sił zbrojnych. Ułatwi także zatrzymywanie osób współpracujących z białoruskimi przemytnikami.

Jakie inne działania hybrydowe prowadzi Białoruś?

Białoruś ciągle utrzymuje presję migracyjną na granicę z Polską i Litwą. Choć podobnie jak w latach poprzednich liczba prób przekroczenia granicy wbrew przepisom w okresie jesienno-zimowym spada, białoruskie służby nadal aktywnie prowadzą rozpoznanie sytuacji na granicy, m.in. wykorzystując drony. Białoruskie służby wsparły też budowę tunelu pod granicą, który miał służyć przemytnikom ludzi i towarów, a który został wykryty w październiku br. przez funkcjonariuszy polskiej Straży Granicznej. Widoczne jest także zaangażowanie białoruskiego Komitetu Bezpieczeństwa Państwa (KGB) w prowadzenie działań wymierzonych w polską infrastrukturę krytyczną oraz cyberprzestrzeń, a obywatele Białorusi byli zatrzymywani za próby dywersji i podpalenia w Polsce. KGB aktywnie wspiera też służby rosyjskie w prowadzeniu działań przeciwko państwom wschodniej flanki NATO. Białoruś angażuje się także w kampanie dyskredytujące Polskę na arenie międzynarodowej, starając się udowodnić, że polskie służby mundurowe dopuszczają się przestępstw wobec migrantów próbujących przekroczyć granicę.

KOMENTARZ PISM

Jakie może być wsparcie dla Litwy ze strony NATO i UE?

1 grudnia br. przewodnicząca KE Ursula von der Leyen zapowiedziała, że UE rozpoczęła prace nad kolejnym pakietem sankcji wymierzonych w Białoruś w związku z prowadzonymi przez nią działaniami hybrydowymi wymierzonymi w Litwę. Poparcie Litwy w jej działaniach zmierzających do zaostreżenia obostrzeń będzie ważnym sygnałem europejskiej solidarności i może pomóc w uwolnieniu przez Białoruś przetrzymywanych tam od początku listopada ok. 185 litewskich ciężarówek (od 3 listopada br. białoruskie władze wprowadziły też prawo zakazujące wjazdu polskim i litewskim ciężarówkom do końca 2027 r.). Dla Litwy ważne będzie również wsparcie

wojskowe pozwalające jej m.in. na zestrzeliwanie balonów i innych statków bezzałogowych oraz neutralizację ich za pomocą środków walki radioelektronicznej. Ważne jest też, aby państwa wschodniej flanki NATO opracowały wspólne mechanizmy zwalczania bezzałogowców i balonów. Niezbędne będzie także poszerzenie istniejących mechanizmów współpracy wywiadowczej dotyczącej przepływów migracyjnych oraz praktyk w zakresie osłony obiektów wojskowych i infrastruktury krytycznej znajdujących się w zasięgu operowania białoruskich balonów i dronów. Istotna będzie także współpraca policyjna i straży granicznych mająca na celu walkę z osobami wspierającymi przemytników w Polsce i na Litwie.